



Afrikagruppernas Effektrapport till Giva 2025

1. Kort om Afrikagrupperna

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation. Vår vision är en rättvis värld. Afrikagrupperna agerar i solidaritet med de människor som kämpar mot fattigdom och orättvisor och vi belyser och strävar efter att förändra orsakerna till ojämlikhet i det globala ekonomiska systemet. I detta arbete är Afrikagrupperna's partnerorganisationer viktiga aktörer. Afrikagrupperna är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden medlemsorganisation. Huvudkontoret är placerat i Stockholm. Organisationen har sitt ursprung i solidaritetsrörelsen i Sverige i slutet av 60-talet, både genom sitt stöd till befrielseströrelserna i södra Afrika och genom att vara en stark kraft i kampen mot apartheid i Sydafrika. Idag är Afrikagrupperna i huvudsak verksamma i fem länder i södra Afrika: Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe. I dessa länder är resursfördelningen mycket ojämn, fattigdomen utbredd, och hivprevalensen är bland den högsta i världen. Civilsamhället står inför stora utmaningar och utrymmet för civilsamhällesorganisationers möjlighet att verka krymper i stora delar av världen, så också i regionen södra Afrika. Tillsammans med partnerorganisationer i södra Afrika har Afrikagrupperna i drygt 50 år arbetat för och i området. En lika viktig del av Afrikagruppernas verksamhet sker i Sverige genom insamling, informations- och påverkansarbete. I Sverige driver Afrikagrupperna dessutom ett påverkansarbete för ett fritt Västsahara - Afrikas sista koloni.

2. Vad vill er organisation uppnå?

Afrikagrupperna vill belysa orsaken till fattigdom och orättvis fördelning av makt och resurser snarare än att lindra symptomen. Av den anledningen arbetar inte Afrikagrupperna med välgörenhet utan med långsiktigt förändringsarbete. Med visionen om en rättvis värld tar vi vårt avstamp i solidaritet, feminism, hållbarhet, demokrati och mänskliga rättigheter i allt det arbete vi och våra partnerorganisationer genomför. Vi utgår från människors rätt till inflytande och att själva bestämma över sina liv samt att det är statens skyldighet att tillgodose detta. Partnerskap och ömsesidig respekt i relationen mellan människor och organisationer är för oss ett grundläggande förhållningssätt, liksom jämställdhet mellan kvinnor, män och icke-binära i all sin mångfald samt hushållning med jordens resurser.

I Afrikagruppernas femåriga strategi och plan som gäller från 2022-2026 har vårt fokus på feminism och stöd till informella aktörer ökat ytterligare liksom vårt fokus på hållbarhetsfrågor kopplat till konflikt och stöd till människorättsförsvarare. Genom stöd till för närvarande 24 organisationer, rörelser och nätverk, samt vårt arbete med insamling, påverkan och information i Sverige jobbar Afrikagrupperna för att uppnå de mål vi har satt upp.

Afrikagrupperna har utarbetat vägledande mål inom följande fokusområden:

Civilsamhälle och demokrati

För att främja starka, stabila organisationer och ett livskraftigt civilsamhälle fortsätter Afrikagrupperna att ge kärnstöd med fullt ägarskap över vilka frågor som drivs hos mottagande organisation. Ett demokratisk, feministiskt och inkluderande förhållningssätt när det kommer till organisering och mobilisering stärker organisationer och rörelser och ökar deras möjlighet att verka för förändring. Starka och stabila organisationer är viktiga för att motverka ett krympande utrymme för civilsamhället där attacker och hot mot människorättsförsvarare är alltmer vanligt förekommande. Tillsammans med våra partnerorganisationer skapar vi säkra platser för aktivister och organisationer att verka och åstadkomma förändring.

Mat, mark och naturresurser

Detta område fokuserar på lokalsamhällens och småskaliga bönders rätt att bestämma över och bruka sin egen mark, vattentillgångar och andra naturresurser. Det kan både handla om att öka medvetenheten kring rättigheter och att driva på för att förändra och stärka lagar och policies för ökat skydd av mark och andra naturresurser. Det handlar också om att visa på mer hållbara alternativ till rådande livsmedelssystem, så som agro-ekologi och matsuveränitet att säkerställa att mänskliga rättigheter tillgodoses vid de investeringar som görs framför allt inom gruvindustrin och vid storskaliga jordbruksprojekt.

Hållbarhet för människor och miljö

Inom detta fokusområde tittar vi på produktions och konsumtionskedjan både vad gäller varor och tjänster, med särskilt fokus på kvinnors utsatthet. Vi och våra partnerorganisationer jobbar bland annat för erkännande av och skydd för utsatta yrkesgrupper som exempelvis hemsjukvårdare. Frågor kopplade till inkludering, jämlikhet och vem som egentligen har tillgång till basal service (el, vatten, bostad mm) lyfts här, då de samhällen vi och våra partnerorganisationer är verksamma i är väldigt ojämlika. Vi och våra partnerorganisationer belyser möjligheter och risker med den gröna omställningen där hänsyn måste tas till både natur och miljö och människors möjlighet till arbete och försörjning. En nyckelfråga för oss och våra partnerorganisationer är kampen mot genusbaserat våld vilket är nära kopplat till både kampen mot exploatering av resurser i lokalsamhällen och till den ojämlikhet och utsatthet som många människor lever i.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Våra partnerorganisationer som verkar inom sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) arbetar för allas rätt att själva bestämma över sin kropp och sin sexualitet. Där ingår bland annat rätten till sexualundervisning, preventivmedel och rätten till säker abort. Där ingår även ett arbete på alla samhällsnivåer för att förändra normer, politik och lagstiftning som rör SRHR. Vi stöttar en feministisk organisering för att bräcka strukturellt farliga normer och stereotyper. Partnerorganisationer och deras målgrupper, liksom Afrikagrupperna och våra målgrupper i Sverige ställer krav på och verkar för ökad tillgång till SRHR. Vi strävar också efter att förståelsen för sambanden mellan makt, genus och sexualitet och hur dessa påverkar utvecklingen i stort ska öka.

Samtliga av de partnerorganisationer som Afrikagrupperna stödjer är verksamma inom ett eller flera av ovan nämnda områden och de olika fokusområdena hänger oftast väldigt nära samman med varandra. I vårt val av partnersamarbeten är vi noga med att partnerorganisationens arbete ska ha ett rättighetsperspektiv samt att de ska ha en vilja och kapacitet att verka för förändring.

Målgrupper för våra partnerorganisationer är i första hand människor som lever i fattigdom och andra former av förtryck och som marginaliseras. Rättighetsperspektivet syftar till att ge människor kunskap och möjligheter att förändra sin situation. Målgrupper för påverkansarbete är i första hand statliga strukturer men också andra intressenter som kan utkrävas ansvar som exempelvis företag.

3. I vilket organisatoriskt sammanhang verkar er organisation?

Under Afrikagruppernas dryga 50 år som organisation har vi hela tiden varit en viktig del av en stark solidaritetsrörelse och ett levande civilt samhälle i Sverige. Vi anser att ett starkt civilsamhälle spelar en avgörande roll i en demokrati och att detta är ytterst viktigt både i södra Afrika och i Sverige. Civilsamhället ska inte ses som en motpol till staten utan som en nödvändig aktör för att en demokratisk stat ska kunna upprätthållas och utvecklas.

Afrikagrupperna samarbetar med för närvarande 24 organisationer, rörelser eller nätverk i södra Afrika både regionala och nationella. Vår roll i samarbetet är som finansiär, dialogpartner och spindeln i nätet vid utbyten och möten mellan organisationer. Vi driver inte någon egen verksamhet i södra Afrika, då vi anser att de organisationer Afrikagrupperna stöder genomför detta arbete bättre än vi. Verksamheten blir på så sätt också tydligare förankrad i de samhällen där den bedrivs. Både i Sverige och i södra Afrika läggs en stor vikt vid nätverkande och samarbeten. Bland annat är vi medlemmar i Concord Sverige och SwedWatch. Varje organisation har sina kompetenser och kan bidra på olika sätt i t.ex. en informations- eller påverkanskampanj. På så sätt stärker vi varandras arbete. I Sverige och Europa är Afrikagrupperna aktiva i flera olika nätverk.

Vårt arbete i södra Afrika är tydligt kopplat till vårt insamlings-, informations- och påverkansarbete i Sverige. Arbetet bygger till stor del på engagemang från våra medlemmar och vi uppmuntrar till kontakt mellan medlemmar och de organisationer vi stödjer i södra Afrika. När det är möjligt bjuder vi därför in representanter från våra partnerorganisationer till att besöka Sverige och delta i den verksamhet vi bedriver här. I det arbete vi bedriver i Sverige använder vi exempel från våra partnerorganisationer bland annat för att visa hur beslut som fattas i Sverige och Europa påverkar människors liv på andra sidan jorden.

4. Vilka strategier har ni för att uppnå era mål?

Feminism, organisering, mobilisering, långsiktighet och partnerskap

Afrikagrupperna har ett antal övergripande strategier som vägleder oss i vårt solidaritetsarbete och som vi utgår från i all vår verksamhet. Kvinnors rättigheter, maktrelationer och jämställdhet är centrala för strukturell förändring och en förutsättning för social rättvisa. Därför är kvinnors situation, åsikter och behov alltid utgångspunkten för Afrikagruppernas arbete. Ett feministiskt synsätt erkänner och utmanar all form av makt och förtryck och sätter kvinnans erfarenheter i centrum. Denna maktanalys har vi i allt vårt arbete. Afrikagrupperna stöder mobilisering av människor som är direkt drabbade av strukturell orättvisa och arbetar enligt devisen *“ingenting om oss eller för oss utan oss”*. Förutom solidaritet, feminism, mobilisering och ett rättighetsperspektiv är partnerskap och långsiktighet viktiga ledord för Afrikagrupperna.

Ett bra partnerskap bygger på delade värderingar och vision samt att ha en regelbunden dialog. Partnerskapet innebär för Afrikagrupperna mer än bara finansiellt stöd då det handlar om att

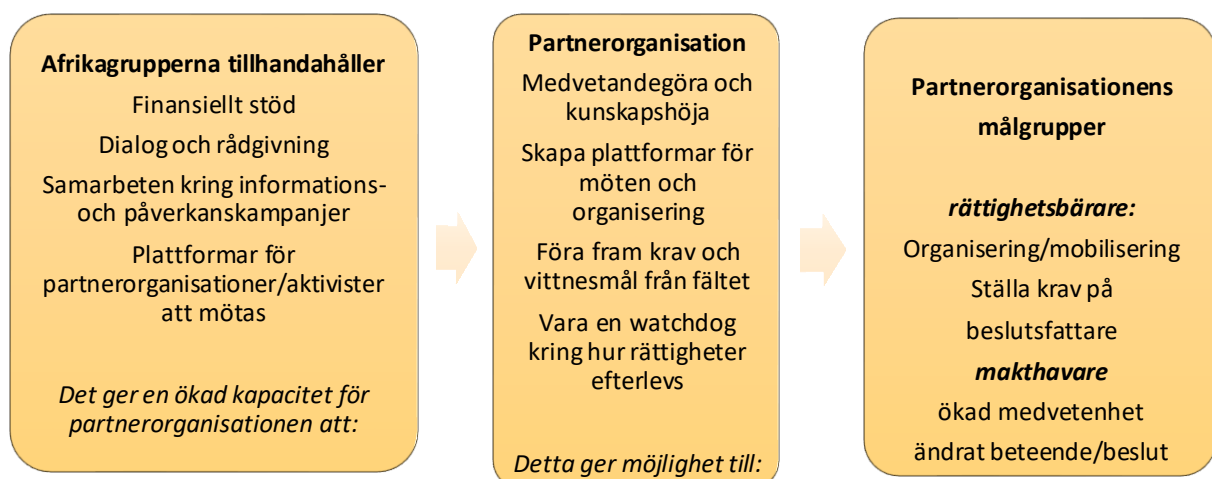
utbyta erfarenheter och samarbeta kring olika frågor vilket gynnar båda parter. Partnerskapet innebär också ett ömsesidigt förtroende och en öppenhet mellan parterna. Även om Afrikagrupperna många gånger är en liten givare är vår ambition att vara en aktiv, lyhörd och stödjande partner som har en nära kontakt med de organisationer vi stödjer.

För att organisationer ska kunna fungera väl krävs ett visst mått av förutsägbarhet i samarbetet och det finansiella stödet. Av den anledningen ger Afrikagrupperna stöd till organisationer i sin helhet och inte till enskilda projekt, ett så kallat kärnstöd. Detta ger partnerorganisationen möjlighet att strategiskt planera sitt arbete och sin budget och utföra verksamheten på ett hållbart och långsiktigt sätt. Detta är en mycket viktig del av vår strategi som syftar till att det är organisationerna själva som bäst vet var pengarna behövs och var och när verksamheten ska utföras.

Vår utgångspunkt är att människor ska ha möjlighet att påverka och bestämma över sina egna liv och utveckling. Vi tycker att regering och statliga strukturer ska tillgodose basbehov för medborgare och garantera deras grundläggande mänskliga rättigheter. Att jobba med jämställdhet mellan kvinnor och män och hbtqi+ och flickor och pojkar på alla nivåer är en nyckelfaktor för utveckling och förändring. Det är också en grundläggande rättighet att inte bli diskriminerad på grund av sitt kön, hudfärg eller sexuella läggning.

System och strukturer är föränderliga, inte statiska. Däremot underlättas inte förändring av de som sitter på makt och privilegier. Den måste drivas av människor som kräver sina rättigheter, fattiga och/eller marginaliserade, samt de som ger sitt stöd till dessa grupper. Här har civilsamhället en mycket viktig roll. Därför ger Afrikagrupperna också stöd till rörelser och nätverk som är mycket viktiga för ett levande civilsamhälle. Afrikagruppernas stöd till våra partnerorganisationer är ett bidrag till stärkandet av det civila samhället i södra Afrika.

I stora drag ser stöd- och samsamskedjan ut så här:



För Afrikagrupperna startar förändring med människors engagemang och organisering. Att skapa möjligheter till ökad kunskap, medvetenhet och tilltro till den egna förmågan är en katalysator för förändring. Förändring handlar i första hand om att bli medveten om sina rättigheter och vilka krav man kan ställa, men också om att ha möjlighet och verktyg att kräva sina rättigheter samt att kunna påverka sin egen situation och sin omgivning.

Kunskap, information och påverkan

Afrikagruppernas arbete bygger på kunskap om de sammanhang och frågor vi verkar inom. Därför är kunskapsutveckling, erfarenhetsutbyte och kontinuerligt lärande en viktig förutsättning för vår verksamhet. De förändringar vi vill åstadkomma handlar om att ändra maktstrukturer, regler och attityder. Det handlar om att påverka beslut och skapa stöd för förändring. En viktig del av vårt arbete sker därför i Sverige genom att informera om samt bedriva kampanjarbete och opinionsbildning för de frågor vi arbetar med.

Utvecklings- och rättighetsarbetet i Afrika går hand i hand med informations- och påverkansarbetet i Sverige. Våra samarbetspartners erfarenheter av hur den orättvisa resurs- och maktfördelningen yttrar sig blir levande exempel för Afrikagruppernas insamlings-, påverkans- och informationsarbete i Sverige. Kontakten mellan medlemmar, givare och partnerorganisationer kan engagera fler personer i Sverige såväl som i södra Afrika och öka vår samlade kunskap om de orättvisor vi tillsammans arbetar mot. Med en nära kontakt mellan vår verksamhet i Afrika och Sverige ökar legitimiteten för vårt förändringsarbete. Därmed blir genomslagskraften i påverkansarbetet större.

5. Vilken kapacitet och vilket kunnande har ni för att uppnå ert mål?

Afrikagruppernas strategiska inriktning styrs av dess medlemmar, årsmöte och styrelse. Styrelsen har också ett verkställande utskott som är aktivt mellan styrelsemötena. Organisationens arbete leds av en generalsekreterare utsedd av styrelsen. Afrikagrupperna har ett kansli i Sverige och ett regionalt kontor i Johannesburg, Sydafrika varifrån verksamheten i södra Afrika administreras. Afrikagruppernas personal besitter en stor erfarenhet och expertis kring södra Afrika, våra sakfrågor och utvecklingssamarbete generellt.

Ideellt arbete utförs på olika nivåer i organisationen. Vi har ideellt arbete som utförs som förtroendeuppdrag i styrelse, styrelseutskott och arbetsgrupper. Ett stort ideellt arbete utförs också lokalt av våra medlemmar och lokalgrupper. I samband med vissa kampanjer har särskilda kampanjgrupper bildats som också arbetar ideellt. Effekten av det ideella arbetet är betydande såväl ekonomiskt som arbetsmässigt för att uppnå Afrikagruppernas mål.

Medlemmarnas kunskap, engagemang och solidaritet är ryggraden i Afrikagruppernas verksamhet. Många av organisationens medlemmar har en djup kunskap om våra frågor och erfarenhet från de länder där vår verksamhet bedrivs. De är en ovärderlig resurs för Afrikagrupperna. Varje år genomförs en mängd aktiviteter runt om i landet i syfte att sprida vårt budskap, påverka för förändring och att samla in pengar.

Afrikagrupperna är en av Sidas strategiska partnerorganisationer vilket innebär att vi har genomgått en gedigen bedömningsprocess. Att vara en godkänd samarbetsorganisation till Sida är en kvalitetsstämpel på att organisationen har den kapacitet, legitimitet och trovärdighet som krävs för att bedriva ett hållbart utvecklingssamarbete. De nätverk där vi är aktiva är också en viktig resurs när det gäller kontakter och kapacitetsutveckling för oss som organisation. Vi träffar regelbundet andra organisationer genom de nätverk som finns för kommunikatörer, generalsekreterare, programchefer och controllers.

Afrikagruppernas verksamhet finansieras till största delen av Sidamedel (anslagsposten Enskilda organisationer) där vi för närvarande bidrar med tio procent egeninsats. Vi söker även medel när det

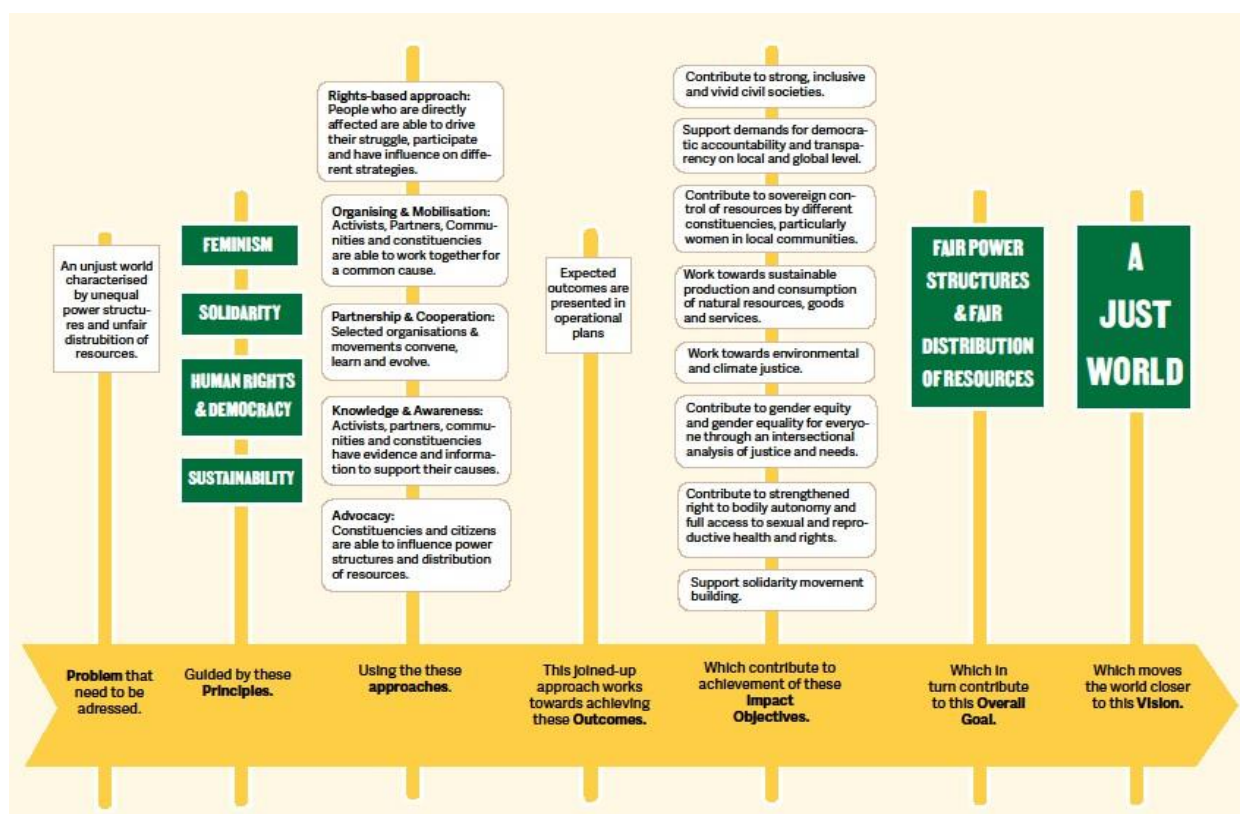
är möjligt från andra finansiärer. En del av vår verksamhet finansieras helt av egna medel samt av insamlade medel via Radiohjälpens kampanj för Världens Barn.

Vi har en årlig omsättning på drygt 50 miljoner kronor och en insamlingskapacitet någonstans mellan 9-10 miljoner kronor. Vi hade vid årsskiftet 2075 medlemmar inklusive månadsgivare samt 5 aktiva lokala Afrikagrupper. Aktiva är också de fyra stödgrupper som bidrar till Södra Afrikainsamlingen. Eftersom vi är en ideell medlemsorganisation är vi beroende av våra givare och våra medlemmar. Vi strävar efter att växa och öka vår insamlingskapacitet för att minska vår sårbarhet och vårt beroende av stora externa finansiärer.

6. Hur vet ni om er organisation gör framsteg?

Afrikagruppernas målhierarki

Afrikagruppernas två övergripande mål är rättvisa maktstrukturer och rättvis fördelning av resurser. Under dessa har vi åtta påverkansmål som vart och ett bidrar till de övergripande målen. Arbetet i Sverige och det stöd vi ger till civilsamhällesorganisationer i södra Afrika bidrar till de åtta målen. Vårt val av partnerorganisationer bygger på att respektive organisation har egna mål som också på olika sätt bidrar till påverkansmålen.



Afrikagrupperna följer noga resultatet av sitt eget arbete liksom de resultat som våra partnerorganisationer presenterar. I stora drag tittar vi på i vilken utsträckning partnerorganisationen har bidragit till att situationen för målgruppen har förändrats. Vi är medvetna om att det inte är möjligt att uppfylla våra mål helt på egen hand. Det är också svårt

att bevisa att det är just vårt arbete och vårt stöd till partnerorganisationerna som har gett resultat. I allt vårt arbete ser vi därför vår roll som bidragande till uppfyllnad av utvecklingsmålen. Vi bidrar tillsammans med en mängd andra aktörer till resultat och förändring. Vi strävar efter att tydligt visa på förändring bland annat genom berättelser där målgruppen själva beskriver förändringen eller genom att återbesöka samma områden och personer regelbundet.

Afrikagrupperna följer upp verksamheten genom en nära kontakt med partnerorganisationerna, med en kombination av digitala möten och fysiska besök på organisationernas kontor och i fält. Vid dessa besök ges möjlighet för oss att se den verksamhet som bedrivs men också till feedback och frågor samt dialog kring utvecklingen av samarbetet och verksamheten. Partnerorganisationer bjuds också in till tematiska konferenser vid ett eller flera tillfällen varje år.

I samband med att ett samarbete inleds upprättas en beskrivning av organisationen och dess verksamhet. Denna följs sedan upp i form av interna rapporter kring utvecklingen hos partnerorganisationen och av samarbetet vilka fungerar som underlag för bedömningen av hur fortsatt stöd ska se ut.

Under varje verksamhetsperiod gör vi någon form av större utvärdering kring hur arbetet går inom våra program och vi har nyligen tagit emot slutrapporten för utvärdering av vår utvecklingsverksamhet 2022 - 2024. Resultatet av denna ligger till grund för utarbetande av verksamhet och mål för nästkommande period samt för vår kommande strategi. Under de senaste åren har särskilt fokus legat på miljö och klimat samt konflikt och säkerhet där vi bland annat har kartlagt samtliga partnerorganisationers arbete inom dessa områden. Utöver dessa mer tematiska kartläggningar och utvärderingar genomför Afrikagrupperna också utvärderingar och systemrevisioner av partnerorganisationerna vid behov.

7. Vad har ni åstadkommit så här långt?

I Afrikagruppernas Årsrapport för 2024 finns ett axplock från verksamheten och de resultat vi och våra partnerorganisationer har uppnått under 2024. Denna finns att hitta på Afrikagruppernas hemsida eller via denna länk:

[Group Site - annual-report-2024.pdf - Alla dokument](#)